

Ad orationem inauguralem de insigni anatomes, in facultates superiores influxu ... audiendam ... Academiae Rectorem, proceres ... gravissimos ... invitat, simulque rationes quasdam, quare operationes chirurgicae, hic locorum, non ita frequentes sint, quam penes externos quosdam, affert / [Samuel Theodor Quellmaltz].

Contributors

Quellmalz, Samuel Theodor, 1696-1758
Academiae Rectorem.

Publication/Creation

[Lipsiae] : [A.M. Schedius], [1726]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rst3pwpt>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

18

AD
ORATIONEM INAUGURALEM
DE
INSIGNI ANATOMES,
IN FACULTATES SUPERIORES INFLUXV,

QVA
PROFESSIONEM ANATOMIÆ
ET

CHIRVURGIAE EXTRAORDINARIAM,
CLEMENTISSIME SIBI DEMANDATAM,
HOR. IX. D. XIIIX. JAN. A. O. R. MDCCXXVI

AVSPICABITVR,

BENEVOLE AUDIENDAM,
MAGNICVM ACADEMIÆ RECTOREM,

PROCERES VTRIVSQVE REIPUBLICÆ
GRAVISSIMOS,

ATQVE

GENEROSORVM NOBILISSIMORVMQVE COMMILITONVM

CORONAM,

QVA DECET AC PAR EST OBSERVANTIA

INVITAT,

SIMVLQVE RATIONES QVADAM,

QVARE OPERATIONES CHIRVURGICÆ, HIC
LOCORVM, NON ITA FREQUENTES SINT, QVAM PENES
EXTEROS QVOSDAM,

AFFERT

D. SAMVEL THEODORVS QVELLMALTZ.
PROF. PVBL. EXTR.

Q. D. B. V.

N peregrinarum gentium transire habitum, nationum populorumque quorundam mos est. Alios autem inter, Germanis magna ex parte proprius quasi videtur ac perpetuus. Vix enim mutatio ejus quaedam in Gallia imprimis aut aliis regionibus contigit, & cultu patrum pervulgato relicto, novo Gallorum aliorumque, si praecipue commoditatis quandam praeseferat speciem, multi eorum se induunt non sine procerum insigni querimonia. Nolim quidem omnem vitiiis annumerare aemulationem,

atque Horatio applaudere exclamanti: O! Imitatores servum pecus! Haud enim parum insolentiae subesse, alios imitatione minus judicare dignos, arbitror. Nolim vero & contra ea eandem virtutum haud minimam semper venditare, atque quae aliorum ingenii fruges habentur vulgo, aut potius foetus, non absque temeritatis nota mihi mox reddere communes. Sit ea vitium, si quando vitium, sit ea virtus, si quando sit imitanda virtus. Mundi regio tam abjecta est nulla, quae non exempla exteris proponat imitanda. Pari itaque ratione quod de Germanis asserui, cum non bonis statim debeatur moribus, neque malis ea propter erit inferendum. Enim vero in amplificandis perficiendisque artibus ac scientiis optimis sterilem nunquam Germanorum fuisse aemulationem, sed tantos tulisse fructus, quantos pro certamine cum aliis quibusvis instituendo pares judicare queas, extra dubitationis aleam est positum. Quod ipsum eorundem imitandi studium, laude omni dignissimum, si qua in re, certe in arte medica conspicitur manifeste. Quae cum, expulsa ex eadem omni barbarie, caput erigere coeperit, tantis tamque egregiis accessionibus aucta hodie est atque exercita, ut si non prerogativam quandam mereatur, (quam Gallis aliisque me hercule dubiam reddere potest) cum quibusvis tamen de eadem certare possit nationibus. Quanquam autem haec omnia cum veritate congruant quam maxime, mirari tamen subit, quare artem divinitus hominibus concessam, praecelaram non minus quam utilissimam, quae manuum ope, morbos arcere, sanitatemque labefactatam reddere allaborat, a contemptu suo vindicare atque majori cum contentione splendori suo restituere haecenus dubitaverint. Scilicet quae Gallis, Italis, ac Batavis exulta optime est,
ut

ut optimis non solum superbiat magistris, verum etiam tot tantisque operationibus dextre administratis, salutem hominum quotidie prospiciat, Chirurgia, succumbere fere in hisce oris aut potius somno quodam atque sopore sepulta videtur. Quod cum non possit non aliqua ex parte dedecori ipsis cedere, operæ me pretium facturum confido, si in causas hujus rei brevibus inquiram.

Chirurgiam equidem partem medicinæ constituere vetustissimam, nemo, nisi in historia medica hospes, negare poterit. Præstantiam autem ipsius Medicorum quasi Cicero, Celsus, disertis admodum verbis, comparationem quandam illam inter, ac medicinam instituens, prædicat maximopere lib. VII. Præfat. ejus initio: *Est ejus, inquit, effectus inter omnes medicinæ partes evidentissimus. Siquidem in morbis cum multum fortuna conferat, eademque sæpe salutaria, sæpe vana sint: potest dubitari, secunda valetudo medicina an corporis beneficio contigerit. In his quoque, in quibus medicamentis maxime utimur, quamvis profectus evidentior est, tamen sanitatem & per hæc frustra quæri, & sine his reddi sæpe, manifestum est. Sicut in oculis quoque deprehendi potest, qui a medicis diu vexati, sine his interdum sanescunt. At in ea parte, quæ manu curat evidens est, omnem profectum, ut aliquid ab aliis adjuvetur, hinc tamen plurimum trahere.*

Quibus verbis certitudinem artis maximam probans dignitatem simul ejus stabilire, ac adversus ipsius contemtores firmare voluit. Nititur scilicet pars hæc medicinæ, quæ manu curat, in cunctis suis enchirisis indubiis fundamentis anatomicis ac penitiori partium humanum corpus constituentium cognitione. Quæ vero cum oculis, maximam partem, cultri beneficio, exponi possint, adeoque quoad imprimis situm earundem, structuram, ac connexio-

nem, sensuum ministerio addiscantur, non possunt non eadem peculiarem scenerari certitudinem.

Cum igitur & chirurgia huic ipsi superstruenda sit, tanta laude, tantaque æstimatione digna est, quanta disciplinæ ac scientiæ, firmo quæ nituntur talo. Quibus ita constitutis, antiquiores medicos eam omnibus modis excolere atque exercere haud puduit. Nec Germaniam quondam eandem neglexisse, sed longo satis tempore in sinu suo fovuisse, nemo, nisi tot tantorumque in hac arte excellentium virorum, quos ea aluit, nescius, inficias ire poterit. Simul atque vero artem ministris suis commiserunt exercendam, quæ antea non spernenda sumserat incrementa, ad incitas fere retacta videtur.

Fieri alias haud raro solet, ut si quis varietate artium exemptus, uni saltem intentus sit, eandem ad summum saepe evchere possit fastigium; verum si hac lege lampada iisdem tradiderint medici, spes illos frustrata est quam maxime. Quæ enim quasi dextrum ut medicinæ, ita & chirurgiæ constituit oculus, corporis structuræ perfecta notitia, ab anatomico petenda, plurimi destituuntur, paucissimi, uti decet ac par est, gaudent.

Qui vero naturalem artuum ac partium interiorem constitutionem ignorantes, earundem præternaturalem statum in naturæ conformem reducere poterunt? Qui ossa luxata aut prorsus fracta in situm debitum reponere valebunt, ossium compagis atque qua ratione alterum cum altero connectatur, imperiti? Qui cultrum in incisionibus vasorum aut partium carnosarum aliarumque, ut et operationibus aliis adornandis dextre dirigent, ductuum, tendinum, nervorum, cæterarumque partium expertes. In procliv-

quidem esset, varios chirurgorum errores, cosque non lei

ves & raros, sed passim obvios ex insufficienti peritia anatomica provenientes, recensere, satius tamen duco eosdem splendorem artis obfuscantes, occultare, quam eorundem enarratione, artem in se optimam contemptui exponere. Namque is ego non sum, qui laudibus chirurgorum dextrorum sive hic sive alibi locorum degentium, derogare quid velim, qui pro merito cuilibet honorem habeo, atque illorum studium, quod in lustrando corpore humano impendunt quidam, æstimo ut decet. Interim ex hoc ipso fonte varia alia promanare damna, quis non perspicit. Hinc enim est, quod excidant animo, si quando urgente necessitate, secundum, urendum, aut aliud quid agendum sit audacter. Hinc est, quod, nescio an jure an injuria suspicetur vulgus? multos læsionis saltem superficialis sanationem, (cum sors temporis diuturnitati commodare soleant ægri) in longum, lucelli ergo, differre diem. Hinc porro esse puto, quod multi tenui scientia instructi, subsidia quarerentes vitæ necessaria, neglectu suorum, aliena magis tractent, nobilioremque artis suæ partem scurris, agyrtis, fabris ferrariis, deploratoque cuilibet artifice relinquentes, viliorum exercere malint. Qua etiam de re levioris æque ac melioris fortis homines, rusticos, non nisi rusticis in his rebus propria ignorantia instructos, adeunt, atque sic acharonta quasi ipsa movere videntur, eoque magis cum secundum Palingen. l. V. Zodiac. Vit. Miserae sint leges, quæ talia crimina ferunt. Esse hinc aliter non poterat, quam ut usus, qui tamen solus artifices facit, pessum eat, atque hac ratione ars ipsa penes Exteros longe aliam præ se ferat faciem, quam in nostris regionibus. At enim vero, quod ad illos, eorum urbes magnitudine sæpe insignes, ingens & incolarum advenarumque frequentia colit, cumque insimul,

mul, anatome optime constituta, amplis ac rite ordinatis publicis nosodochiis gaudeant, tot ægrorum millia continentibus, occasio deficit nulla, a primo mox diluculo hujus insudare artis enchirifibus.

Ne quis ea propter culpam omnem in nostros chirurgos, aut in anatomicarum exercitationum defectum redundare, arbitretur, quæ tam frequentes observantur in plerisque academiarum theatris, ut frequentiores vix his temporibus desiderari possint. Verum pars ejus haud exigua in ipsos ægrotantes quoque, locorum conditionem, ac varias alias circumstantias cadit manifeste. Ipsa enim peregrinis terris non rara operationum chirurgicarum frequentia, cum ipsi constitutioni incolarum naturali, quorum alii dyscrasia humorum scorbutica, alii cachectica, alii alia dispositione ad fluidorum corruptionem prona laborant sæpe, tum, quod imprimis Gallos spectat, levitati cuidam medicorum, qui velut præter vomitoria cathartica, clysteres, potiones sudoriferas &c. V. Sem in morbis tantum non omnibus instituire; ita & vario modo chirurgorum manus exercere consueverunt, debetur.

Nullum proinde dubium, hos præcipue gloriæ, in tanta ipsorum doctrinæ caligine cupidos, ad amputationes statim ac instrumenta, forte & multoties absque prægnantibus rationibus, cum posthabitis sæpe illis servari poterat, membrum, properare. Quæ autem Dei est bonitas, a multis nos malorum, externa violentia inflictorum procellis vivere immunes magis, in aprico est. Haud interim desunt, qui per varios casus, per tot discrimina rerum, multa sibi contraxere vitia, non nisi debita circumspectione chirurgi tollenda. Cum illis autem tristi admodum spectaculo conflctantur sæpe tamdiu, retardantes manum chirurgi, donec viribus pene deperditis, parum vitæ supersit, sua morte

morte mori, quam sanitatis spe, per breve temporis spatium dolere, satius ducentes. Fieri namque non potest, ut quæ partes hominis singulari, volente sic omnium rerum Creatore, prædita sunt sensatione, ferrum admittant aut ignem omnis perceptionis nesciæ; quapropter & tali plerosque abundare conspicis intolerantia, qua mortem ex morbo non tam sibi fingant atrocem, quam exiguos sæpe dolores vel ex exploratione vulneris decenti provenientes, morbique ipsius doloribus multum quandoque mitiores. Si tandem quidam rebus ita comparatis, naufragium fortassis manus, brachii, pedis, aut alius cujusdam partis cum vitæ, thesauri omnium pretiosissimi lucro, hominum miserrimi facere debeant, cum postea ad negotia sua consueta peragenda inepti evadant prorsus, vixque inveniant sibi relictæ, quibus vitam ad usque extremum spatium ducere queant, placidam quoque cum reliquis mortem miseræ præferunt vitæ.

Supereft adhuc omnibus modis detestandum, plerisque nihilominus commune vitium, si quando vel strenue ac maxima cum circumspeditione suo fungantur officio chirurgi, ob mali tamen pertinaciam atrociamve, aut aliis accedentibus symptomatis idem cedere recuset, aut saltem non ex voto ægrotantium superari queat, famæ illorum non solum insidias struunt ipsi pariter ac adstantes, verum etiam, qui turpi debentur invidiæ mores, chirurgorum alii.

Neque hic terminus esto, sed

eo quoque audaciæ progrediuntur sæpe multi, ut vel dicam scribere artifici haud erubescant, neque eundem negligentia aut ignorantia suspicione liberent prius, quam unanimi medicorum suffragio absolvantur innocentes. Adeoque cum sostrum inter tenellum non raro, atque incommoda, ex postulatione, causaque dictione oriunda, proportio intercedat propemodum nulla, famam, si vel perdant proemium, servaturi chirurgi, dissuadere sapius operationes, cum difficultatibus quibusdam conjunctas, quæ comitantur easdem & sequuntur symptomata, hæmorrhagiæ, puta, enormes, febres vulnerariæ, convulsiones, aliaque hariolantes, coguntur. Cui rei medelam paraturus Paracelsus, ut in prognosi formanda, justo haud sint liberaliores artifices, uti quorundam consuetudo fert, monet rectissime. Chirurg, magn. lib. I. c. I.

Plures sunt, fateor, rationes, quæ artem hanc emergere, ut decebat, haud patiuntur, sed anceps hæreo, annon ulteriori earum recensione tædium creem *Benevolo Lectori*, cum, quibus mediis illæ pariter, ac quæ restare poterant, sint removenda, aut sponte sua innotescat, aut in præfenti a me haud indicari debeat, qui ansam modo arripui de hac materie hæc qualia qualia differendi, postquam
*Augustissimus ac Potentissimus
 Princeps & Dominus Dominus*
 FRI.

FRIDERICVS AVGVSTVS,
Poloniarum Rex, Magnus Dux Li-
thuaniae, Russiae, Prussiae,
Masoviae, Samogitiae, Kyo-
viae, Volhyniae, Podoliae, Pod-
lachiae, Livoniae, Smolenskiæ,
Severiae, & Czernicoviae &c.
Dux Saxoniae, Juliae, Cliviae,
Montium, Angriae & West-
phaliae, Sacr. Rom. Imperii Ar-
chi - Mareschallus & Elector,
Landgravius Thuringiae, Mar-
chio Misniae, superioris inferio-
risque Lusatiae, Burggravius
Magdeburgi, Comes Principalis
Hennebergicus, Comes Marcae,
Ravensbergi & Barbyæ, Dy-
nasta in Ravenstein &c. &c.
Dominus meus longe Clemen-

tissimus Anatomia & Chirurgia Professoris ex-
 traordinarii munus mense Novembr superioris an-
 ni ex singulari gratia mihi demandavit. Quam
 pietate ac mente veneror devotissima submississimaque,
 ac non abs re fore opinor, si, hanc ipsam spar-
 sam oratione solenni auspicator, *Insignem Ana-*
tomies in superiores facultates Influxum, pro virili
 enodare sustineam. Ad quam benevolis auribus
 excipiendam Præsentiam perquam exoptissimam
RECTORIS ACADEMIÆ MAGNIFICI,
Procerum utriusque reipublicæ gravissimo-
rum & reliquorum Patronorum & Fausto-
rum, nec non Generosorum atque Nobilissi-
morum Commilitonum decenter admodum mihi
 expeto, hunc favorem atque affectum debita pieta-
 te observantia atque officiis pro virili, quavis occa-
 sione remuneraturus. D. Lips. Iphis Idibus
 Januar. Dom. I. post Epiphan.
 A. MDCCXXVI.

LIPSIÆ,
 Literis ANDRÆ MARTINI SCHEDII.

